

Feleletek.

A csőanyag jóságáról.

Lehet a fegyver csőve bár a legfinomabb damaszt- vagy aczelanyagból való, de ha annak belső kimunkálása nem megfelelő, a lövése is rossz lesz. Tehát nem a cső anyagán, hanem annak belső ügyes kimunkálásán alapszik a jó lövőképessége a fegyvernek, így tehát a legkomiszabb vaseső is brilliánsul terítheti a sörétet, ha kigyalulás s fűrés segélyével kellőképen ki van munkálva. Egyébiránt az a fortélyos kidolgozás, melylyel a cső-

veket összehordóvá lehet tenni, csak igen ritka fegyvermíves előtt ismeretes. Középszerűségeket előállítanak ugyan sokan, de az igazi, remekül hordó csővek kimunkálásának nyitját leginkább csak az angol és cseh puskamívesek tudják. Angliában híresek erről *Purdey, Holland an Holland, Westley (Purdey kitűnő tanítványa), Churchill, Grener* stb. (ezek a leghíresebbek), a kontinensen *Novotny* és még néhányan. Nálunk Magyarországon az öreg *Kirner, Prusa* és *Hrazdil (a szegedi)* voltak a nagymesterei ennek a ritka művészetnek.

A jó puska. Ritka madár ez! Ámbár a sajátját mindenki jónak tartja, ha néha-néha sikerül vele egy-egy hazard lövéssel valamit eltalálnia. Ez azonban véletlenség s épen nincs mit rajta csudálni, ha meggondoljuk, hogy minden szabályos hosszúságú fegyver legalább is 100 lépésre egynéhány serétet meglehetősen átható képességgel hord. De nem ez, hanem a nagyobb távolságról való szabályos „lökép“, illetve a biztontalálás lehetősége a fő. Például egy igazi jó fegyvernek 4-es, illetőleg 6-os számú söréttel 80 lépésnyiről egy kalapnagyságú tárgyban legalább is 4—5 találó sörétjének, 10-es számból 10—15-nek kell lenni, hogy jónak mondhassuk, 60 lépésnyiről pedig például 8-as seréttel *szorosán fedő* központot kell adnia. 12-es söréttel 80 lépésről a jó puska bizton leveszi a foglyot tűzben ölé hatással.

A puska agyáról. Legjobb az *egyenes* agy némi csekély görbülettel. A görbe agy sok hibázásra ad alkalmat, mert az ilyennél a fegyver *alant lö* (kivált ha hozzá vajúlt sinű a cső). A sokak által kedvelt nagyon hajlott agygyal már 50 lépésre is igen bizonytalan lövés esik, sőt igen közletről is a czél előtt vágnak le (tehát alant) az ily agyú fegyver sörétjei. Biztosan egyenes agyú fegyverrel lehetni csak. A híres műlövők ming egyenes agyú fegyverből lönek. Golyós fegyver görbe agygyal valóságos abszurdum, lövései rosszak, alantvágók, sohasem megbízhatók. Sörétes fegyvernél elv, hogy *magasan löjön*, a magasan hordó fegyverekkel biztos messzilövéseket tehet még az is, aki a messzelövésben a kellő gyakorlatot kevésbé bírja.

Helyreigazítás.

„A Természet“ f. évi márczius 15-iki számának 8-ik lapján Hanusz István „Hazai történetünk állatregéiről“ szóló érdekes cikkében azt írja, hogy a budai Sashegy azért kapta ezt a nevét, mert 1686-ban Buda visszavétele napján sasok röpiültek onnan a vár felé.

A budai Sashegy mostani magyar neve tudtommal sokkal újabb keletű és csak a 19-ik század második negyedének magyarosító mozgalmában keletkezett. A Sashegynek Mátyás király idejében „Nemeshegy“ volt a neve, mert ott voltak a nemes urak szőlői, míg a polgárság szőlői a szomszédos Polgárhegyen feküdtek. A két szőlőhegyet a budai német polgárság ennek megfelelően Adelsberg- és Burgerbergnek hívta. Ez a két német név megmaradt napjainkig; de a magyar nevek Buda teljes elnémetesedésével feledésbe mentek. A mult század 30-as éveiben Döbrenteyék igyekeztek a budai német helyneveket visszamagyarosítani. Két ilyen helynévnel azonban a német nevet félreértették és tévesen fordították magyarra.

Az egyik volt a régi Nemeshegy, melyet Adelsberg helyett Adlersbergnek értettek s emiatt az illető hegyet Sashegynek keresztelték el. (A Burgerberg megmaradt helyesen Polgárhegynek; most is ez a neve.)

A másik ilyen tévedés a budai Zugliget ujrakereszteselésénél esett meg. E szűk völgyet Mátyás király idejében alkalmasint Disznózugnak, németül Sauwinkelnek hívták, a benne fakadó forrást pedig Disznófőnek, illetőleg Saukopfnek. Ez utóbbinak régi magyar neve helyesen lett felújítva. De már a völgy nevének visszamagyarosításánál nem a budai sváb köznépnél még ma is közkeletű „Sauwinkel“ nevet vették alapul, hanem a poétikusabban hangzó „Auwinkel“-t, melyet nyilván valami finom lelkiületű budai esztétikus a neki parasztosnak tetsző „Sauwinkel“ helyébe eszelt ki.

Ilyen furcsa ki- és befordítás különben több is van Budapest területén. Legismeretesebb talán a Bálvány-utca esete. Ennek az utcának — ad normam: Váczi-utca — tulajdonképpen Gödi-utca volt a neve, németül tehát Göder-Gasse. Ez a német név a pesti purgerek nyelvén azután lassanként Götter-Gasse-vé (istenek utcájává) vedlett, amiből a 19-ik század hivatalos magyar fordítója, minthogy okoskodása szerint a többes számú istenek nyilván csak pogány bálványok lehetnek, Bálvány-utczát csinált.

H.

A magyar zoologusok működése.

A K. M. Természettudományi Társulat állattani szakosztályának márczius 7-én tartott ülésén *Dr. Entz Géza* elnök bemutatta az „Állattani Közlemények“ első füzetét, mit a jelenlevő nagyszámú hallgatóság élénk éljenzéssel fogadott; ezután üdvözölte a szakosztály nevében *Szépligeti Győzöt*, mint a *Margó-déj* nyertesét.

Előadást *Dr. Gorka Sándor* tartott „Az állatok pszichikai életéről.“*) Az előadó azt igyekszik beigazolni, hogy az

*) *Gorka S.* dr. nagyérdékű előadásából jövő számunkban bő kivonatot fogunk közölni.

állatok pszichikai életének különböző fejlettségi fokait az állati szervezet testi sajátosságaihoz hasonlóan a *külső körülményekhez való alkalmazkodás* hozta létre. Fokozatos fejlődésen ment keresztül az állati „Psyche” is; fejlődésének vizsgálata pedig amellet tanuskodik, hogy az alsóbbrendű állatok gépszerű reflexei, ösztönei és a felsőbbrendűek tudatos működései között nincsen éles határ, mert az átmenet a szívárvány színeinél lévőhöz hasonló. — sz.

IRODALOM.

Kisteleki Edének új verses kötete jelent meg, ami ünnepet jelent nemcsak az ő tisztelőinek, hanem — őszinte szóval mondhatjuk — a magyar haza poetikájára nézve is, mert *Kisteleki* költészete mint egy igazi isteni szikra pattan ki fényes meteoroként a roppant szférából. Nem-e kell ezt ünnepnek tartanunk! — Ki ez a *Kisteleki*? Tudja ezt a haza minden művelt szelleme, hisz rég ideje már, hogy neve, jelentősége fényes csillagként ragyog a magyar költészet egén! És mit mondjunk ez újabb könyvéről, melynek minden szava, minden mondata belenyilal a lelkünkbe, fényt, érzelmét, magasztosságot áraszt, körülöleli egész valónkat a megdicsőült fenségérzet angyalszárnyaival s egyben lelkünkre esodálatos balzsamot áraszt: meggyógyítja a sebet s megnyugtat. Nem hiába „*Könyörgések Könyve*” a címe az összefoglalt költészeti gyönyörűségeknek! A kötet rendkívüli csinos kiállításban az ismert első alföldi kiadó cég: *Endrényi Imre* kiadásában jelent meg Szegeden. Megrendelhető ugyanott.

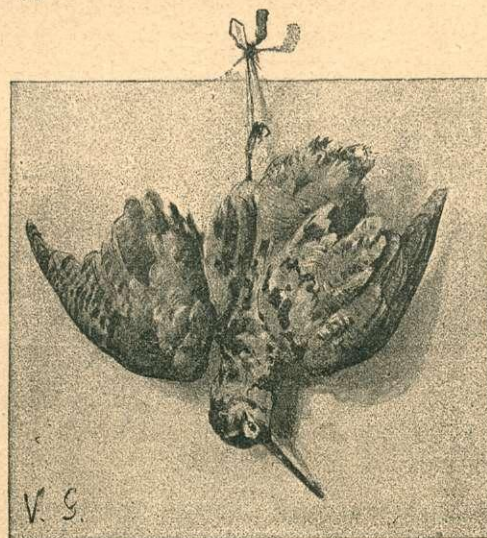
*

Tárgyhalmaz miatt a többi beküldött műről folytatólag jövő számunkban fogunk megemlékezni a beküldés sorrendje szerint.

N. K. Budapest. Laboratóriumunkban mindig kaphat darabonként is bármi néven nevezendő kitömött madarat s így gyűjteményét lassanként kiegészítheti. Kaphat egyes tojásokat is, valamint lepkét, bogarat s bármely zoológiai tárgyat. Intézetünk úgyszólván az egész világ nagy hasonló intézeteivel összeköttetésben áll s gyűjtőink még az indiákon is vannak, miért is mindent beszerezhetünk, amire csak megbízást kapunk. — **D. B. Kassa.** Szívesen állunk Nagysád szolgálatára. Ajándék tárgynak névnepre stb. vadászkedvelőnél például egy szép kitömött *sast* avagy *uhut* ajánlunk. Ilyenek nálunk remekül díszítve, mindig készleten vannak. Hölygek részére kitömött galambokat, színes madarakat ajánlhatunk. Férfiaknak tréfás állatokat, például agancsos nyulat, kérégető rókát, stb. Tessék különben bármit kigondolni, mi rövid idő alatt elkészítettjük. — **P. I. Budapest.** Londoni és szentpétervári ügynökünknel már intézkedtünk. — **B. I.** A kívánt madarakból Marokkón már több példányt gyűjtöttünk; mihelyt megérkezik a gyűjtemény, rögtön küldjük. — **Dr. L. L. S.-Ujhely.** Nagy örömmel nézek előre a kilátásba helyezett kedves találkozásnak. Szíves öleléssel!

Remek szép, fajtisza német vizsla- és setter-kölykek eladók. Bővebbet: Pápay Géza Tengelicz, Tolnamegye.

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰVÉSZETI SOKSZOROSÍTÁSOK.

Clichék folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára, kitűnő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

Cím csakis: BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.

Jutányos árak.

TELEFON: 18—99.

Jutányos árak.

„A TERMÉSZET” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

Nyomatott Wesselényi Géza könyvnyomdájában Budapest, II., Zsigmond-utca 11—15.